

Seat No.	
-------------	--

ENT - 31
Total No. of Pages : 14

एम. एम. योगशास्त्र प्रवेश परीक्षा-२०२६
(मराठी प्रश्नपत्रिका संच)
Subject Code : 92944

Day and Date : Wednesday, 24-06-2026
Time : 4.30 p.m. to 06.00 p.m.

Total Marks : 100

सूचना:

- १) १०० बहुपर्यायी प्रश्न
- २) प्रत्येक प्रश्नास एक गुण आहे.
- ३) प्रकार: बहुपर्यायी प्रश्न

१. योगाभ्यासासाठी जागा निवडावी कारण त्यामुळे तत्वाशी सुसंवाद साधता येतो:

A. पृथ्वी	B. वायु
C. तेज	D. आकाश

२. शरीराची निर्मिती कोणापासून झाली आहे?

A. हवा	B. भूमी
C. अग्नी	D. यापैकी नाही

३. हठप्रदीपिका ग्रंथात किती कुम्भकांचे वर्णन केले आहे?

A. ६	B. ८
C. ३	D. ५

४. स्वामी कुवल्यानंद यांनी प्रथम योगशाळा कोठे स्थापन केली?

A. बडोदा	B. मंगेर
C. पुणे	D. मुंबई

५. योगाभ्यासाची सर्वोत्तम वेळ कोणती?

A. सकाळी	B. दुपारी
C. जेवणानंतर	D. संध्याकाळी

६. योग करताना कपडे कसे असावेत?
- A. हौशी
B. साटन
C. सुती
D. वरील सर्व
७. कपालभाती म्हणजे काय?
- A. आसन
B. क्रिया
C. मुद्रा
D. वरील सर्व
८. योगिक क्रिया कधी कराव्यात?
- A. आसनानंतर
B. आसनापूर्वी
C. दररोज
D. प्राणायामानंतर
९. योग करताना पोट कसे असावे?
- A. रिकामे
B. भरलेले
C. अर्धवट भरलेले
D. पूर्ण भरलेले
१०. आंतरराष्ट्रीय योगदिन कधी साजरा करतात?
- A. २१ जून
B. १५ जून
C. २१ मे
D. १४ ऑगस्ट
११. हठयोगाचे थोर गुरु कोणाला मानले जाते?
- A. भगवान शिव
B. स्वामी रामदेव
C. महर्षी पतंजली
D. स्वामी विवेकानंद
१२. २०२३ च्या योगदिनाची थीम कोणती होती?
- A. आरोग्यासाठी योग
B. कन्या युथ
C. वसुधैव कुटुंबकम्
D. Yoga for Peace and Harmony
१३. योगाभ्यासाच्या आसनाने कोणकोणत्या पातळीचा विकास होतो?
- A. मानसिक
B. शारीरिक
C. आध्यात्मिक
D. उपरोक्त सर्व

१४. एनिमा या क्रियेच्या योगिक भाषेत काय म्हणतात?
- A. कपालभाती B. नौली
C. नेती D. बस्ती
१५. भगवद्गीतेमध्ये योगाची व्याख्या काय आहे?
- A. योग समत्व उच्यते B. योग चित्तवृत्ती निरोधः
C. अथ योगानुशासनम् D. योगः कर्मसु कौशलम्
१६. हठप्रदीपिका ग्रंथात किती प्राणायाम सांगितले आहेत?
- A. ४ B. ८
C. ९ D. ७
१७. त्राटक ही क्रिया कुठल्या अवयवाची आहे?
- A. जठर B. मन
C. डोळे D. फुफ्फुस
१८. पतंजलीनुसार योगसाधनेत येणारा पहिला अडथळा कोणता?
- A. आळस B. आजार
C. राग D. संशय
१९. खालीलपैकी कोणते आसन थायरॉईडसाठी उपयुक्त आहे?
- A. सर्वांगासन B. गर्भासन
C. हलासन D. वज्रासन
२०. हृदयाचे आकुंचन सरासरी किती वेळा होते?
- A. १२० B. ८०
C. १३० D. ७२
२१. निसर्गोपचार म्हणजे काय?
- A. केवळ औषधोपचार B. पंचमहाभौतिक उपचार
C. सर्जरी D. इंजेक्शन

२२. पाणी वापरून उपचार करणाऱ्या पद्धतीस काय म्हणतात ?
- A. मड थेरपी
B. जलचिकित्सा
C. औषधोपचार
D. योग
२३. निसर्गोपचारात कोणती वस्तू त्वचा शुद्ध करण्यासाठी वापरतात ?
- A. तेल
B. माती
C. साबण
D. मलम
२४. हवा, पाणी, माती, सूर्यप्रकाश आणि आकाशयांना काय म्हणतात ?
- A. औषधे
B. पंचतत्त्व
C. पंचमहाभूत
D. योग
२५. उपवासामुळे काय होते ?
- A. शरीर कमजोर होते
B. विषारी घटक बाहेर पडतात.
C. ताप वाढतो
D. झोप लागते
२६. खालीलपैकी कोणता ग्रंथ हठयोगाशी संबंधित आहे ?
- A. हठप्रदीपिका
B. घेरंड संहिता
C. हठरत्नावली
D. वरील सर्व
२७. खालीलपैकी योगशास्त्राचे प्रवर्तक कोण आहेत ?
- A. महर्षी पतंजली
B. कपिल मुनि
C. व्यास मुनि
D. विश्वामित्र
२८. पहिला आंतरराष्ट्रीय योग दिन कोणत्या वर्षी साजरा झाला ?
- A. २०१५
B. २०१४
C. २०१८
D. २०२१
२९. उंची वाढवण्यासाठी कोणते आसन फायदेशीर आहे ?
- A. ताडासन
B. वृक्षासन
C. वज्रासन
D. ए आणि बी

३०. पुरुषार्थ कोणते आहेत?
- A. धर्म
B. अर्थ
C. काम
D. वरील सर्व
३१. गुण कोणते आहेत?
- A. सत्त्व
B. रज
C. तम
D. वरील सर्व
३२. खालीलपैकी कोणते आसन पाठीवर झोपून केले जाते?
- A. भुजंगासन
B. धनुरासन
C. शवासन
D. शीर्षासन
३३. पाचन संस्थेचे अवयव कोणते आहेत?
- A. लहान आतडे
B. मोठे आतडे
C. जठर
D. सर्व
३४. खालीलपैकी कोणते आसन पोटावर झोपून केले जाते?
- A. भुजंगासन
B. शीर्षासन
C. शवासन
D. यापैकी नाही
३५. पूरक श्वासोच्छ्वासाचा वेग कसा असावा?
- A. झपाट्याने
B. संथ
C. सामान्य
D. जास्त वेगाने
३६. पूरक आसन घेताना दोन्ही पायांमधील अंतर किती असावे?
- A. कमीतकमी
B. जास्तीतजास्त
C. दोन ते अडीच फूट
D. चिकटवलेले
३७. मुद्रा यांचे वर्णन कोणत्या ग्रंथात आहे?
- A. हठप्रदीपिका
B. योगसूत्र
C. भगवद्गीता
D. यापैकी नाही

३८. पूरक श्वसनाचे योग्य स्वरूप कोणते?
- A. पूरक श्वसन
B. झपाट्याने श्वसन
C. दीर्घ श्वसन
D. संथ श्वसन
३९. दैनंदिन व्यवहारामुळे शरीराचे स्नायू ताठर होतात, सूर्यनमस्कार केल्याने हे कसे होतात?
- A. बळकट
B. पुष्ट
C. मोकळे
D. कडक
४०. औंदकर पद्धतीनुसार सूर्यनमस्कारात एकूण किती स्थिती असतात?
- A. १०
B. ८
C. १२
D. ६
४१. सूर्यनमस्कारात आसन-प्राणायामासोबत काय जोडलेले आहे?
- A. मंत्र
B. गीता
C. ध्यान
D. यापैकी नाही
४२. निसर्गोपचारात रोगाचे मुख्य कारण काय मानले जाते?
- A. विषाण
B. बॅक्टेरिया
C. चुकीची जीवनशैली
D. हवामान
४३. निसर्गोपचारात एनिमा कोणासाठी वापरतात?
- A. पाय दुखणे
B. हाडे मजबूत करणे
C. आतड्यांची सफाई
D. ताप कमी करणे
४४. मधुमेहासाठी निसर्गोपचारात काय उपयुक्त आहे?
- A. फास्ट फूड
B. ध्यान आणि आहार
C. चहा व कॉफी
D. औषधे
४५. जीवनशैली म्हणजे काय?
- A. राहणीमानाचा नमुना
B. शिक्षण पद्धत
C. आहार प्रणाली
D. फक्त कपड्यांचा प्रकार

४६. सकारात्मक जीवनशैली कशामुळे घडते ?
- A. टेन्शन आणि चिंता
B. संतुलित आहार, व्यायाम, विचार.
C. अल्कोहोल आणि सिगारेट
D. फक्त पैसा
४७. सतत उशिरापर्यंत जागून राहणे कोणत्या जीवनशैलीचे लक्षण आहे ?
- A. संतुलित जीवनशैली
B. आरोग्यदायी जीवनशैली.
C. असंतुलित जीवनशैली
D. ध्यानात्मक जीवनशैली
४८. सात्त्विक आहार कोणत्या प्रकारच्या जीवन शैलीत येतो ?
- A. असंतुलित
B. अराजक
C. संयमित
D. धोकादायक
४९. चांगल्या जीवनशैलीत खालीलपैकी काय समाविष्ट असते ?
- A. वेळेवर झोप व उठणे
B. वेळप्रसंगी व्यायाम
C. रोज फास्ट फूड
D. तणावदायक वातावरण
५०. अस्वस्थ जीवनशैलीचा परिणाम काय होतो ?
- A. मनःशांती
B. दीर्घायुष्य
C. जीवनशैली आजार
D. शारीरिक विकास
५१. नियमित व्यायामाचा जीवनशैलीवर काय परिणाम होतो ?
- A. थकवा वाढतो
B. तणाव वाढतो.
C. आरोग्य चांगले राहते
D. निद्रानाश होतो
५२. श्वास घेणे या क्रियेला काय म्हणतात ?
- A. रेचक
B. पूरक
C. कुम्भक
D. यापैकी नाही
५३. शरीराची मगसाराखी अवस्था कोणत्या आसनात होते ?
- A. वज्रासन
B. वृक्षासन
C. मकरासन
D. श्वासन

५४. अष्टांग योगातील समाधी कोणत्या क्रमांकाची पायरी आहे?
- A. पहिली B. शेवटची
C. तिसरी D. दुसरी
५५. सूर्यनमस्कारातील सातव्या स्थितीचे आसन कोणते?
- A. मकरासन B. पर्वतासन
C. भुजंगासन D. यापैकी नाही
५६. अष्टांग योगामध्ये एकूण किती पायऱ्या आहेत?
- A. ३३ B. ८
C. १३ D. ५
५७. ओंकारचा उच्चार कसा करावा?
- A. ओम B. ओंकार
C. अउम D. अम
५८. योग म्हणजे काय?
- A. जोडणे B. मोडणे
C. आसन करणे D. ध्यान करणे
५९. योग करताना श्वासोच्छवासाची पद्धत कशी असावी?
- A. हळुवार B. भराभर
C. झटक्यात D. जमेल तसे
६०. जेवणानंतर किती वेळाने योगासने करावीत?
- A. १ तास B. २ तास
C. ३ तास D. लगेच
६१. योग हा कोणत्या धातूपासून बनलेला आहे?
- A. योगा B. युज
C. योग D. जोडणे

६२. खालीलपैकी कोणते आसन स्थिर ठेवून करत नाहीत ?
- A. तिर्यकताडासन   B. कटीचक्रासन
C. ताडासन   D. भुजंगासन
६३. 'तडागी' या शब्दाचा अर्थ काय ?
- A. साप   B. डोंगर
C. तळे   D. हरीण
६४. 'वारिसारख्या वारी' या शब्दाचा अर्थ काय ?
- A. वायु   B. आकाश
C. पाणी   D. अग्नी
६५. खालीलपैकी कोणती मुद्रा नाही ?
- A. तडागी   B. संहिता
C. नभो   D. वरून
६६. पतंजली योगसूत्रांमध्ये किती आसनांचे वर्णन आहे ?
- A. १५   B. ३२
C. १७   D. कोणतेही नाही
६७. जलनेती क्रियेमुळे कोणते विकार कमी होतात ?
- A. नाक   B. कान
C. डोळे   D. वरील सर्व
६८. खालीलपैकी कोणता प्राणायाम उष्ण आहे ?
- A. शीतली   B. नाडीशोधन
C. उज्जायी   D. चंद्रभेद
६९. अग्नी कोणत्या महाभूतांचा गुण आहे ?
- A. अग्नी   B. वायु
C. आकाश   D. पृथ्वी

७०. योगासाठी पोषाख कसा असावा ?
- A. जीन्स
B. टाईट
C. सैलसर
D. यापैकी नाही
७१. कोणत्या अवस्थेत आसन व प्राणायाम करू नये ?
- A. जठरात
B. हृदयात
C. मूळांत
D. यापैकी नाही
७२. सात्त्विक आहार हा कोणत्या गुणांची वाढ करणारा असतो ?
- A. सत्त्व
B. रज
C. तम
D. अनेक
७३. आसन कसे असावे ?
- A. कौमार्य
B. सुबुद्ध
C. सोपे
D. सुखकारक
७४. आसने निवडताना कोणत्या भागावर योग्य ताण दिला जातो हे महत्त्वाचे आहे ?
- A. पाठीवर
B. संपूर्ण शरीरावर
C. मानेवर
D. कमरेवर
७५. नासापथ मोकळा होण्यासाठी कोणत्या वसनाचा अभ्यास करावा ?
- A. दीर्घ वसन
B. संथ वसन
C. झपाट्याने वसन
D. पूरक
७६. सर्वांगासनानंतर कोणते पूरक आसन केले जाते ?
- A. पादांगुष्ठासन
B. मत्स्यासन
C. हलासन
D. वज्रासन
७७. योगाचा अभ्यास व साधना ही कशाची आहे ?
- A. सामुदायिक
B. कौटुंबिक
C. व्यक्तिगत
D. सामाजिक

७८. शरीराची निर्मिती कशापासून झाली आहे?
- A. अग्नी
B. हवा
C. वायू
D. आहार
७९. फळे व भाज्या खाण्याआधी काय करावे?
- A. उकडावे
B. धुवावं
C. चिरावं
D. पुसावं
८०. कोणता आहार आयुष्य, आरोग्य आणि बुद्धी वाढवतो?
- A. मांसाहार
B. राजस
C. तामस
D. सात्त्विक
८१. तिखट, आंबट, खारट हा आहार कोणत्या प्रकारात मोडतो?
- A. सात्त्विक
B. राजस
C. तामस
D. यापैकी नाही
८२. शिळा आहार हा कोणत्या प्रकारात मोडतो?
- A. सात्त्विक
B. तामस
C. राजस
D. हानिकारक
८३. अतिरिक्त चरबी शरीरात कुठे साठवली जाते?
- A. यकृतात
B. जठरात
C. त्वचेखाली
D. हृदयात
८४. कर्बोदकापासून मिळणारी ऊर्जा किती % शरीरास मिळते?
- A. ६० ते ७०%
B. १० ते २०%
C. १००%
D. ५ ते १०%
८५. शरीराची वाढ होण्यासाठी आणि रोगप्रतिकारशक्ती वाढवण्यासाठी काय उपयुक्त आहे?
- A. स्निग्धपदार्थ
B. शेंगदाणे
C. प्रथिने
D. पाणी

८६. जीवनसत्वे मुख्यतः कुठे आढळतात ?
- A. फळे व भाज्या   B. तांदूळ
C. तेल   D. डाळी
८७. शरीरात कोलेस्टेरॉलची मात्रा वाढण्यास काय कारणीभूत असते ?
- A. तांदूळ   B. वनस्पती तूप
C. डाळी   D. गहू
८८. बेकरी पदार्थाचे सेवन केल्याने पचनक्रिया कशी होते ?
- A. उत्तेजित   B. सुधारते
C. मंदावते   D. वाढते
८९. दिवसभरात किती वेळा आहार घेणे योग्य आहे ?
- A. चार   B. एक
C. दोन   D. तीन
९०. पतंजली मुनींनी कोणता योग सांगितला आहे ?
- A. सप्तांग   B. षडांग
C. चतुरंग   D. अष्टांग
९१. अष्टांग योगाची पाचवी पायरी कोणती आहे ?
- A. ध्यान   B. समाधी
C. प्राणायाम   D. आहार
९२. जीवनशैली आजार म्हणजे काय ?
- A. संक्रामक रोग   B. अनुवंशिक रोग
C. चुकीच्या सवयींमुळे होणारे आजार   D. अपघातजन्य रोग
९३. योगाभ्यास कोणत्या प्रकारच्या जीवनशैलीत मदत करतो ?
- A. आळशी   B. असंतुलित
C. संतुलित   D. व्यसनाधीन

९४. तणावमुक्त जीवनासाठी आवश्यक आहे.
- A. सतत टीव्ही पाहणे
B. झोप न घेणे
C. ध्यान व श्रसन
D. चहा व कॉफी
९५. संपूर्ण दिवस बसून राहण्याने काय होऊ शकते?
- A. उर्जेचा विकास
B. पचन सुधारते
C. जठर विकार वाढताता
D. उंची वाढते
९६. चांगली जीवनशैली कोणत्या वयात सुरू करावी?
- A. म्हातारी वयात
B. केवळ आजारी पडल्यावर
C. लहान वयापासून
D. नोकरी लागल्यानंतर
९७. नियमित पाणी पिणे म्हणजे -
- A. जीवनशैलीवर परिणाम नाही
B. सवय नाही
C. आरोग्यदायी सवय
D. त्रासदायक कृती
९८. नियमित व्यायामाचा एक परिणाम कोणता आहे?
- A. निद्रानाश
B. तणाव वाढतो
C. रोगप्रतिकारशक्ती वाढते
D. हाडे कमजोर होतात
९९. खालीलपैकी असंतुलित जीवनशैलीचे लक्षण कोणते आहे?
- A. व्यसन करणे
B. वेळेवर जेवणे
C. सकाळी लवकर उठणे
D. नियमित ध्यान
१००. तणाव कसा टाळावा?
- A. सतत मोबाईल वापरून
B. मैत्री तुटवून
C. सकारात्मक सवयीनी
D. भांडण करून

- Rough Work -